

Tid Torsdagen den 27 maj 2021 kl. 16.30 – 17.00
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justering Torsdagen den 3 juni 2021, §§ 1-5, 8-32, 34, 36

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 27 maj 2021, §§ 6-7, 33, 35

Johan Nilsson

Emilia Bjuggren

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Johan Nilsson (M) ordföranden

Emilia Bjuggren (S) vice ordföranden

Bo Sundin (M)
Arne Fredholm (M)
Peter Backlund (L)
Hampus Rubaszkin (MP)
Susanne Wicklund (C)
Anders Göransson (S)
Maria-Elsa Salvo (S)
Jonathan Metzger (V)
Christina Wallmark (SD)

Tjänstgörande ersättare:

Niklas Sandstedt (M) för Annika Elmlund (M)
Susanne Urban (V) för Clara Lindblom (V)

Ersättare:

Mikael Valdorson (M)
Bo Fellström (M)
Fredrik Sand (M)
Joakim Rönnbäck (L)
Ylva M Larsson (MP)
Torsten Lindström (KD)
Stefan Hell Fröding (S)
Andreas Lind (S)
Anders Edin (SD)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Johan Castwall, Jenni Almgren, Timmie Aspelin, Ann-Charlotte Bergqvist, Göran Carlberg, Lena Holm, Gunnar Jensen, Raket Nilsson och Daniel Roos samt borgarrådssekreteraren Daniel Carlsson-Mård och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6

§ 1 Val av justerare och tid för justering

Beslut

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Emilia Bjuggren (S) att tillsammans med ordföranden Johan Nilsson (M) justera dagens protokoll.

Justering sker torsdagen den 3 juni 2021.

§ 2 Frågor för beredning och eventuell information från kontoret

Skrivelse för beredning

Anmälan görs av inkommen skrivelse till exploateringsnämnden enligt följande:

- 1 Stadsdelsnämnderna måste involveras tidigt i alla stadsbyggnadsprojekt för att få till fler LSS- och SoL-bostäder, skrivelse från Jonathan Metzger m.fl. (V).

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelsen till exploateringskontoret för beredning.

§ 3 Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 30 april 2021 och från den 27 maj 2021 anmäls.

§ 4 Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret

Dnr E2021-00155

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 maj 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag

§ 5**Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor**

Protokoll nr 2/2021 från sammanträde med stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor från den 20 april 2021 anmäls.

§ 6**Tertialrapport 1/2021 för Exploateringsnämnden**

Dnr E2021-01423

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner tertialrapport 1/2021 och överlämnar denna till kommunstyrelsen.
- 2 Exploateringsnämnden föreslår att tidigare beviljade klimatmedel om 12,6 miljoner kronor för Vårbergs IP omfördelas med 9,0 miljoner kronor till Spångadalen och 3,6 miljoner kronor till Bromstensstaden.
- 3 Exploateringsnämnden begär hos kommunstyrelsen justering av budget för omslutningsförändring med ökade kostnader och ökade intäkter om 10 miljoner kronor.
- 4 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 maj 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar att:
 - 1 Delvis godkänna kontorets förslag.
 - 2 Bedömningen av uppfyllelsen för mål 2:2 ändras till ”delvis uppfyllt” enligt motiveringen nedan, samt att därutöver anföra följande:

Tertialrapporten redovisar att bara 675 bostäder markanvisats när en tredjedel av året har gått, det är till och med färre än motsvarande period förra året då 780 bostäder hade markanvisats. Dessutom är bara 200 av de 675 bostäderna hyresrätter, vilket är långt ifrån målet om att hälften av bostäderna som byggs ska vara hyresrätter. Vi efterlyser en snabb analys av varför så få markanvisningar för bostäder kommer fram. Om majoriteten vill nå målet borde till att börja med produktionsmålen för våra egna bostadsbolag återställas till minst föregående års nivå, från den sänkning med mer än hälften som gjordes i budget (eller justering som det så vackert heter i tertialrapporten). Bostadsbristen är så omfattande och akut i staden att såväl allmännyttiga som privata bostadsbolag behöver bidra med att bygga hyresrätter.

Vidare är periodens utfall noll för angelägna bostadssociala satsningar som seniorbostäder upplåtna med hyresrätt, genomgångsbostäder för prioriterade grupper och bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader. Det är anmärkningsvärt att majoriteten under perioden inte åstadkommit en enda markanvisning för dessa typer av bostäder som det råder brist på. Att inte heller Micasa har fått en enda markanvisning för seniorbostäder är oförståeligt.

Mot bakgrund av ovanstående och nedskrivningen av målen för påbörjade bostäder, hyresrätter och studentbostäder bör det enda rimliga vara inte bedöma KF-målet 2:2 *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov* som helt uppfyllt, utan möjligen med välvillig tolkning som delvis uppfyllt.

Sammantaget konstaterar vi att majoritetens prioriteringar måste förändras på ett kraftfullt sätt om bostadsbyggandet ska kunna bidra till att nå mål 11 Hållbara städer och samhällen

inom Agenda 2030. Eftersom staden har en relativt stor rådighet över detta mål skulle bostadsbyggandet kunna öka väsentligt om exploateringsnämnden får ge stadens egna bostadsbolag de markanvisningar som de söker för att nå sina produktionsmål. Det skulle vara ett första steg för att ta itu med de utmaningar som staden har och som kontoret lyfter fram, bland annat bostadsbrist, segregation, otrygghet och ojämlika livsvillkor.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin m.fl. (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD).

Reservation

Jonathan Metzger m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

När majoriteten presenterade verksamhetsplanen för nämnden ställde vi oss tveksamma till om de mycket högt ställda målen skulle gå att uppnå med de lösningar som majoriteten hade presenterat. Att ha ambitiösa mål är bra, men de blir bara ett luftslott när den praktiska politiken istället består av stoppade byggprojekt.

Redan i årets första tertiärrapport skrivs alltså målen ner, precis som samtliga år denna mandatperiod. Än mer allvarligt är dock utfallet när en tredjedel av året har gått. Målet för antalet markanvisade bostäder är 10 000, men hittills har bara 675 bostäder markanvisats. Det är en måluppfyllnad på 6,8 %. Målet för antalet markanvisade hyresrätter är 5 000, men hittills har bara 200 hyresrätter markanvisats. Det är en måluppfyllnad på 4 %. Ser vi till antalet markanvisade bostäder med lägre boendekostnader är utfallet noll (0). Antalet markanvisade seniorbostäder i hyresrätt är också noll (0). Antalet genomgångsbostäder för prioriterade grupper är också noll (0). Det är inget annat än katastrofsiffror.

Den förra mandatperioden ökade stadens byggande till rekordnivåer. Nu ser vi redan konsekvenser av skiftet i bostadspolitik. Istället för att bygga bostäder inleder den borgerliga majoriteten ombildningar av hyresrätter. Samma politik som när de borgerliga styrde förra gången.

En viktig förklaring till detta är politisk oförmåga. Både konjunkurläget och coronapandemins påverkan på ekonomin var väl kända när de satte målen som de nu tvingas skriva ner. Den förklaring som återstår är att majoriteten inte klarar av att komma överens. På bara några månader har tusentals bostäder stoppats eller skjutits på framtiden eftersom de inte klarar att fatta beslut. Därför bromsar byggandet in samtidigt som vi har bostadsbrist. Svart på vitt ser vi nu att det är viktigare att hålla alla partier i majoriteten på gott humör än att bygga.

Exploateringskontoret skriver att målet om påbörjade bostäder under året inte kommer att uppnås. Målet är på 10 000 påbörjade bostäder, men kontorets bedömning är att endast 5 500 påbörjas i år.

Idag arbetar exploateringskontoret efter en princip om att alla projekt ska vara lönsamma. Det innebär att varje projekt behöver innehålla markförsäljning, och därmed att varje projekt behöver bestå av bostadsrätter. Detta gör det svårt att få lönsamhet i projekt där markpriserna är låga, när bostadsrättsmarknaden är svag eller där efterfrågan på bostadsrätter är låg. För att Stockholm ska kunna växa i hela staden på ett socialt hållbart sätt måste det vara möjligt att omfördela resurser mellan projekt. Vi menar att exploateringsnämnden som helhet ska klara sin budget, men att projektresultaten måste tillåtas att variera.

Möjligheten att fördela resurser mellan projekt är också viktig för att motverka segregationen. Under förra mandatperioden inleddes ett stort arbete med att utveckla Stockholms insatser för social hållbarhet. Resultatet av detta arbete är bland annat en uppdaterad översiktsplan, projekt som Fokus Skärholmen och Fokus Hagsätra-Rågsved, och inte minst Spångadalen. Sedan den nya majoriteten tog över har flera viktiga projekt skalats ner på ett sätt som drabbar arbetet med social hållbarhet. Några exempel på det är förändringarna i Fokus Skärholmen och Spångadalen där majoriteten stoppat delar av projekten som handlar om att koppla ihop stadsdelar genom bebyggelse, skapa trygga offentliga rum och ett tillskott av bostäder med lägre hyror såsom Stockholmshusen. Vi oroas över att majoritetens oförmåga att prioritera och investera i byggande för social hållbarhet kommer att leda till att arbetet för att motverka segregationen i Stockholm rullas tillbaka.

I tertiärrapporten kan vi också läsa att kontoret ska utreda förutsättningar för fossilbränslefria byggarbetsplatser. Vi beklagar att majoriteten avgränsat frågan till endast en liten

del av byggnaders livscykel: byggarbetsplatsen. Det är svårt att förstå varför utredningen inte ska omfatta även de resterande 80 procenten av byggprocessens klimatpåverkan. För att minska utsläppen från bygg- och anläggningssektorn är det viktigt att se till hela livscykeln. På så sätt kan betydande utsläppsminskningar identifieras och åtgärder vidtas. Vi menar därför att det skulle vara bättre att istället ta fram en strategi för fossilfri bygg- och anläggningssektor till år 2040. Genom att ta ett helhetsgrepp om frågan, istället för att jobba med en mängd splittrade småförslag, kan betydande utsläppsminskningar identifieras och vidtas.

Slutligen vill vi påtala det centrala i att kartlägga och motverka stadens effektbrist, något som det grönblå styret inte har prioriterat tillräckligt. Effektbristen är ett stort hinder för stadens utveckling och klimatomställning. Samtidigt saknar staden idag konkreta prognoser för kommande effektbehov och det är högst osäkert om dagens utbyggnadsplaner av elinfrastrukturen kommer att vara tillräckliga. Här har energicentrum en mycket viktig roll att spela. Staden måste ta fram prognoser över kommande behov av och tillgång till effekt. Eftersom det redan idag råder effektbrist är det inte bara centralt att öka tillförseln av el till Stockholm, utan också att använda elen effektivt. Därför måste energikraven för nybyggnation styra mot effekt- och energieffektivitet. Idag använder staden krav som styr mot mer elanvändning, främst när effektbristen är som värst. Staden tillämpar inte ens Boverkets byggregler, utan har en egen alternativ viktning som styr ännu mer mot el. Detta undergräver teknikneutraliteten mellan olika uppvärmningsalternativ, minskar incitamenten att minimera byggnadernas energiförluster och förstärker effektbristen. Kraven på nybyggnation måste revideras och viktningfaktorerna ändras till en sundare inriktning för både klimatet och resursanvändningen.

Christina Wallmark (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Nämndens bedömning är att markförsäljningar i samband med exploatering kan komma att uppgå till 1 500 miljoner kronor vilket överensstämmer med den bedömning som gjordes i verksamhetsplanen. Exploateringsinkomsterna prognostiseras till 150 miljoner kronor jämfört med budget om 400 miljoner kronor.

Generellt: Staden bör ha en restriktiv policy vad gäller försäljning av mark, vilken är en ändlig resurs. I första hand bör vid nya projekt mark upplåtas med tomträtt. Detta för att

behålla kontrollen över markresurserna och säkra en förutsägbar inkomstkälla. En översyn vad gäller procedurer för fastställande av tomträttsavgälder är också påkallad.

§ 7

Boverkets promemoria Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet. Svar på remiss

Dnr E2021-01599

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 maj 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka Boverkets önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter, samt att därutöver anföra följande:

Vänsterpartiet anser att såväl gårdarnas storlek som dess utformning är grundläggande förutsättningar för att förskolor, skolor och fritidshem ska kunna uppfylla sina pedagogiska uppdrag enligt läroplanen. Eftersom det idag finns alltför många förskole- och skolgårdar som saknar en tillräckligt stor och välfungerande utemiljö och därmed inte kan anses främja barns välbefinnande ser vi ett behov av en striktare reglering. Vi är därför positiva till Boverkets önskemål om att kunna ställa bindande krav på kvaliteter och placering av friytor för

lek och utevistelse vid fritidshem, skolor, förskolor och annan jämförlig verksamhet.

Vänsterpartiet har tidigare motionerat till kommunfullmäktige om förskolegårdarna och behovet av kriterier för lekvärdesfaktorer som redskap för att kompensera små ytor med andra kvaliteter. Givetvis är även placeringen av friytorna på tomten av stor betydelse. Vi har också kontinuerligt efterfrågat att förskolegårdarnas storlek bör synliggöras i alla bygglovs- och exploateringsärenden för att få indikationer på om en relativt liten yta kan kompenseras med kompletteringsinvesteringar eller annan placering av förskolan istället ska övervägas.

Vi vill även framhålla att det självklart är bra med samnyttjande av allmänna friytor, där så är möjligt och lämpligt, men det kan inte vara den enda principen, då det ofta finns fler värden som kan behövas vägas in. Det bör därför redan i markanvisningsskedet anges i vilken grad som det förväntas vara samnyttjande av en yta, hur täta intervaller av upprustning som behövs, konsekvenser för barnen som under en upprustning inte kan använda den allmänna ytan samt hur intensiv drift som kommer att krävas i relation till dessa förhållanden.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin m.fl. (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD).

Reservation

Jonathan Metzger m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 8

Ändrad lydelse av tomträttsavtal för Gröndal 3:1

Dnr E2020-03320

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner till tjänsteutlåtandet bilagda förslag till tilläggsavtal och ändrade särskilda bestämmelser i tomträttsavtalets Bilaga A till kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att upprätta tilläggsavtal i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar att avslå förslaget till ändrad lydelse av tomträttsavtal, samt att därutöver anföra följande:

Exploateringsnämnden har mottagit en skrivelse från föreningen Fritidsgården Klubbensborg (tomträttshavaren) vilken innehar tomträtt till fastigheten Gröndal 3: 1, ön Lindholmen. Skrivelsen innebär en förfrågan om att ändra lydelse av tomträttens ändamål samt ändrad lydelse av bestämmelse m 16 i bilaga A Särskilda bestämmelser. Tomträttshavaren anser att nuvarande lydelse av tomträttens ändamål begränsar möjligheten att finna en köpare vid en eventuell försäljning samt att en ändring skulle bidra till bevarande av den kulturhistoriska miljön som råder på ön.

Den ändring av skrivelsen som föreslås skulle innebära att villkoret att fastigheten ska nyttjas med ändamålet ”ideell föreningsverksamhet” ersätts med en skrivelse om att den istället ska nyttjas för ”Bevarande av kulturhistorisk miljö och byggnader”. Syftet med den ändrade lydelsen är således att öppna upp för en kommersiell exploatering av fastigheten, vilket skulle innebära potentiella lukrativa överlåtelseintäkter för den nuvarande tomträttsinnehavaren.

Vi motsätter oss denna kommersialisering av en fastighet som staden har upplåtit åt en ideell förening med syfte att bedriva ideell verksamhet för allmänhetens gagn. Om denna förening är oförmögen att bedriva denna verksamhet på ett ekonomiskt hållbart sätt är det i så fall bättre att de återlämnar fastigheten till staden, så att staden kan hitta en ny aktör som kan ta över

fastigheten, snarare än att staden bidrar till en omotiverad förmögenhetsöverföring från allmänheten till en enskild aktör.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin m.fl. (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD).

Reservation

Jonathan Metzger m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 9

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Paradsängen 1 i Hässelby strand till Willhem Stockholm Dnr E2019-05271

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Paradsängen 1 till Willhem Stockholm AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar ny detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 mars 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag

§ 10**Markanvisning för bostäder inom del av fastigheterna Nockebytoppen 13 och Åkeshov 1:1 i Nockeby till Byggnadsfirman Erik Wallin AB**

Dnr E2021-00233

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C):

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag, och anför därutöver:

Det är angeläget att staden fortsätter växa och för att nå de högt uppsatta bostadsmålen, som bland annat är en konsekvens av utbyggnaden av tunnelbanan, behöver befintliga bostadsområden tåla viss förtätning. Stadsutveckling medför ofta att svåra avvägningar behöver göras mellan enskilda och allmänna intressen och det åligger stadsbyggnadsnämnden att göra dessa avvägningar i varje enskilt fall.

Syftet med föreliggande förslag är att pröva en förtätning på ett markområde invid Orsavägen i Nockeby. Platsen ligger i ett område som utpekats som trädgårdsstad. Just nu arbetar stadsbyggnadskontoret, på uppdrag av den grönbå majoriteten, med att ta fram strategier och vägledningar för att förhindra ovarsam exploatering inom dessa områden samt visa på önskad utveckling. Den grönbå majoriteten framhåller vikten av att förtätning sker varsamt och med hänsyn till områdenas unika karaktär. Vi anser inte att det aktuella förslaget ligger i linje med hur vi vill utveckla stadens trädgårdsstäder och villaområden.

Den övergripande strategin för småhus- och villaområden kommer att behandlas redan på stadsbyggnadsnämndens nästa sammanträde i juni och vi anser att denna redan nu ska få genomslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 april 2021. Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Anvisa mark för bostäder inom del av fastigheterna Nockebytoppen 13 och Åkeshov 1:1 till Byggnadsfirman Erik Wallin AB och ger kontoret i uppdrag att träffa

markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 2 Begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.
- 3) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

Innan beslut tas i ärendet önskar vi få en redovisning av kontoret av samtliga inlämnade ansökningar om markanvisningar på platsen. Att politiska företrädare ges möjlighet att ta del av och ta ställning till samtliga inlämnade förslag till bebyggelse i denna typ av ärenden borde vara regel. Vi önskar att ett sådant förfarande införs i samtliga fall där olika förslag tagits fram till en viss plats för att åstadkomma ett slutligt förslag som hänger ihop.

I detta ärende kan sägas att området förefaller lämpligt för nya bostäder. En mer ambitiös planutredning bör därför göras, vilken även bör omfatta marken längs Nockeby Kyrkväg liksom Drottningholmsvägen. Områdesplanering ger ofta en bättre helhet, en högre grad av förutsägbarhet samt en högre takt i bostadsbyggandet än mindre projekt av frimärkskaraktär.

Utbyggnadsförslaget innehåller hyresrätter i sex mindre stadsvillor av ca 45 lägenheter. I tre-fyra våningar, innehållande stora lägenheter (treor till fyror). Kringliggande bebyggelse består av större villor, uppförda huvudsakligen i två och ett halvt plan med källare, hyresrätter blir då ett välbehövligt tillskott i området.

Det lägesspecifika parkeringsantalet bedöms till 0,5 platser per lägenhet och ska lösas genom garage inom kvartersmark. Det är för att man vill minska behovet och öka det planerade cyklandet. Större lägenheter som i detta projekt ökar

sannolikheten att ett behov av bil i hushållet uppstår med efterföljande problem med att hitta en parkering. För varje förtätning blir trafiksituationen än värre, och det är helt obegripligt hur man kan låta detta fortgå år efter år.

Det är i detta fall positivt att påbörja planering för de bostäder som kan möjliggöras genom att kraftledningen kommer att grävas ned. Det är naturligt att ta fram en betydligt mer ambitiös plan för hela den sträcka där kraftledningen grävs ned. Det vore även lämpligt ur samrådssynpunkt. Boende kan då i god tid informeras om att kraftledningsstråket ersätts av nya bostäder.

Vi är generellt positiva till exploatering men behöver då fastställa hur den befinner sig i relation till en större helhet. Material, volym, gestaltning och färgsättning ska också följa den befintliga bebyggelsens uttryck och skala.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Torsten Lindström (KD) instämmer i förslag från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 11**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Ålsten 1:18 och Pantleken 1 i Bromma till Nordr Sverige AB**

Dnr E2021-01366

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Christina Wallmark (SD):

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag, och anför därutöver:

Det är angeläget att staden fortsätter växa och för att nå de högt uppsatta bostadsmålen, som bland annat är en konsekvens av utbyggnaden av tunnelbanan, behöver befintliga bostadsområden tåla viss förtätning. Stadsutveckling medför ofta att svåra avvägningar behöver göras mellan enskilda och allmänna intressen och det åligger stadsbyggnadsnämnden att göra dessa avvägningar i varje enskilt fall.

Syftet med föreliggande förslag är att pröva en förtätning på ett markområde i korsningen Örnbogatan/Brötvägen. Platsen ligger i ett område som utpekats som trädgårdsstad. Just nu arbetar stadsbyggnadskontoret, på uppdrag av den grönbå majoriteten, med att ta fram strategier och vägledningar för att förhindra ovarsam exploatering inom dessa områden samt visa på önskad utveckling. Den grönbå majoriteten framhåller vikten av att förtätning sker varsamt och med hänsyn till områdenas unika karaktär. Vi anser inte att det aktuella förslaget ligger i linje med hur vi vill utveckla stadens trädgårdsstäder och villaområden.

Den övergripande strategin för småhus- och villaområden kommer att behandlas redan på stadsbyggnadsnämndens nästa sammanträde i juni och vi anser att denna redan nu ska få genomslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 april 2021. Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Anvisa mark för bostäder inom del av fastigheterna Ålsten 1:18 och Pantleken 1 till Nordr Sverige AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 2) Begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Christina Wallmark (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Christina Wallmark (SD).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Christina Wallmark (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Markanvisning för bebyggelse av nya bostäder som ska upplåtas som hyresrätter. Förslaget innehåller ca 60 smålägenheter och två bokaler, som ska vara flexibla och kunna användas antingen som bostad eller lokal.

Det kan ställas i relation till idag att området har en stor brist på hyresrätter och att området till största delen består av villabebyggelse och flerfamiljshus från 20-30 talet.

Sverigedemokraterna anser att detta är bra exempel på hur man blandar stadsmiljö med olika boendeformer för att uppnå en mer blandad mix av boenden. Det vi däremot saknar är en illustration på hur byggnaderna ska se ut och hur dom rent estetiskt anpassar sig till det omkringliggande området.

Planområdet är beläget i del av Bromma trädgårdsstad som har en väl utformad arkitektonisk och stadsplanemässig helhet. Det är av stor vikt att i detta ärende tillämpa områdesanpassning både vad gäller volym och arkitektur. Den föreslagna bebyggelsen ska anpassas till de höga värdena

i omgivningen. Material, volym, gestaltning och färgsättning ska också följa den befintliga bebyggelsens uttryck och skala.

Ersättaryttrande

Torsten Lindström (KD) instämmer i förslag från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 12

Bostäder och kontor inom fastigheten Tegelbruket 4. Inriktningsbeslut

Dnr E2019-00037

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 7 mnkr (inriktningsbeslut).

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt att därutöver anföra följande:

Med tanke på den omfattande diskussion som har förts under senare år i landet och som även förs i Stockholmsområdet om avsaknad av människovänlig och vacker arkitektur menar vi att detta ärende är lämpligt för att tillämpa vårt förslag om att låta utarbeta helt skilda planförslag för en plats, men med samma exploateringsnivå, för vidare offentlig diskussion och politisk beslutsprocess.

Företrädare från majoriteten har i detta ärende framfört att andra förslag till bebyggelse på platsen i fråga skulle utarbetas och presenteras. Vi skulle välkomna detta.

Vi menar, till skillnad från kontoret, att de inkomna synpunkterna inte kan hanteras och studeras vidare i det

fortsatta arbetet. Om det skall finna någon mening med samråd och dialog liksom politisk diskussion om stadens framtida byggande är det ej acceptabelt att som kontoret föreslår fortsätta att planera för ett projekt som är så pass illa anpassat till platsen som detta. Vår huvudsakliga invändning gäller dock den uppenbara brist på intresse för öppen dialog och framtagande av alternativa lösningar som lyser igenom i stadsbyggnadskontorets förslag till beslut.

Vi föreslår att, innan detaljplanearbete inleds, vårt alternativa förslag till bebyggelse ställs ut parallellt med kontorets förslag. Detta kan ses som ett exempel på tillämpad demokrati. Vi välkomnar även andra förslag till bebyggelse om sådana finns och ser gärna att även dessa presenteras under ett fördjupat och öppet samråd.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 13

Markanvisning för hotell inom fastigheterna Marieberg 1:16 och Marieberg 1:29 i Marieberg till ByggVesta Fyrverkarbacken AB

Dnr E2018-04668

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för hotell inom fastigheterna Marieberg 1:16 och Marieberg 1:29 till ByggVesta Fyrverkarbacken AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt att därutöver anföra följande:

Ärendet gäller en markanvisning längs Gjörwellsgatan i Marieberg på Kungsholmen. Området hör samman med ett utsträckt rekreations- och parkområde och ingår i kärnområdet för ek, vilket ställer särskilda krav på att noga beakta miljökonsekvenserna av en eventuell exploatering av stadens mark i detta läge. Tidigare planer på förtätning av området för bostadsändamål (2012-13) mötte starka protester från de boende och skrinlades så småningom eftersom Trafikverket fastslog att området ligger inom det s.k. influensområdet för Bromma flygfält.

Bolaget ByggVesta återkommer nu med ett förslag att istället bebygga platsen för hotelländamål vari ingår det ”nya konceptet studenthotell”. Tanken att kringgå de tidigare fastställda begräsningarna genom att istället satsa på temporära boendeformer framstår som ytterligt spekulativ. Beskrivningen av kriterierna för det så kallade studenthotellet ger vid handen att det rör sig om en form av kategoriboende med osäkra hyreskontrakt- och rättigheter, inte olik dem vi tidigare anmärkt på beträffande så kallade talangbostäder.

Vi ser inte att denna form av ”flexibla korttidsboenden” fyller ett verkligt behov, utan utgör ett sätt att exploatera dem som redan har svårt att finna bostad. Detta är helt fel väg att gå för att möta bostadsbristen i Stockholm. Vidare menar vi att förslaget betecknar ett osedvanligt fragmenterat och kortsiktigt sätt att ta ansvar för områdets utveckling. Vi yrkar på att förslaget avslås, och att planeringen av området anstår i avvaktan på beslutet om nedläggningen av Bromma flygfält. Därmed blir det möjligt att ta ett helhetsgrepp på Marieberg som noga beaktar övergripande stadsbyggnadsfrågor (inklusive miljöaspekter) samt öppnar för tillförseln av framför allt hyresrätter.

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD).

Reservation

Jonathan Metzger m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser positivt på att pröva en utveckling av hotell på platsen. Vi vill dock understryka vikten av att promenadstråket får vara kvar samt att hänsyn tas till de värdefulla träd som finns på platsen. Området är utpekad som ESBO-område och ingår i kärnområdet för ek. Vi instämmer därför i att en naturvärdesinventering behöver göras under planprocessen och därtill att åtgärder för att kompensera eventuella ekologiska värden inom ianspråktagen grönyta utreds.

Christina Wallmark (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Platsen är väl vald för förtätning och kan därför bidra till en mer befolkad och trygg gatumiljö. I fortsatt planarbete bör prövas att skapa en tillräckligt bred trottoar eller möjligen en utformning med grön förgårdsmark kombinerad med breddad trottoar. Den antydda Mariebergsparken bör studeras och utformas i samband med planens framtagande. En något högre exploatering kan även prövas genom att det planerade hotellet utökas genom att tillskapa en byggnadsdel som kan utgöra sida mot Mariebergsparken, vilken då skulle få en mer urban karaktär och en tydligare utformning med möjlighet till lokaler i bottenvåning. Kompensation för ianspråktagen grönyta behöver ej göras inom planområdet då stadsdelen som sådan har gott om gröna och trädbevuxna ytor.

Ersätтарыttrande

Torsten Lindström (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 14**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Lommen 9 i Aspudden till Cementformen Holding AB**

Dnr E2021-00889

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Lommen 9 till Cementformen Holding AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

En omvandling av villabebyggelse av denna typ kan ibland vara lämplig men bör då göras utifrån en mer samlad analys och förslag till helhet. Att placera flerfamiljshus mitt i områden med villabebyggelse medför olägenheter för dem som bor i området samtidigt som det medverkar till en sämre exploateringsgrad än om området hade möjliggjorts för en mer sammanhängande bebyggelse av stadskaraktär vad det gäller de nya byggnadernas placering på tomterna och i relation till varandra. Tänk engelska radhus. Det vore lämpligt att i detta område med en väl utbyggd infrastruktur genomföra ett planarbete med inriktning på en väl fungerande helhet framför att presentera en frimärksplan för enstaka tomter utan förslag på hur den framtida helheten ska gestaltas.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus

Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stoppa användandet av spekulationsbostäder

I ärendet öppnas det upp för att upplåtelseformen kan vara ägarlägenheter.

Upplåtelseformen introducerades av den första alliansregeringen år 2009 med en initial prognos på mellan 3 000-5 000 lägenheter per år. Så har dock inte blivit fallet. Införandet av upplåtelseformen ägarlägenheter visade sig vara ett misslyckade och år 2019 fanns endast 1 200 ägarlägenhet i hela landet.

Det fanns helt enkelt ingen efterfrågan på ägarlägenheter. Vi har idag en mycket väl fungerande upplåtelseform, bostadsrätten, som fyller behovet av ägd lägenhet i flerbostadshus. Införandet av ägarlägenheter var bara borgerlig ideologi. Men skam den som ger sig.

Ett sätt att se på ägarlägenheter är att de kan liknas vid enskilda villor som staplas på varandra i ett flerbostadshus där varje lägenhet är en egen fastighet och det gemensamma, som hålls nere till ett minimum, förvaltas av en samfällighet. Fördelen för den enskilde ägaren av ägarlägenheten kan vara att de får förvalta och nyttja bostaden helt fritt och exempelvis hyra ut utan någon styrelses eller annan boendes formella tillåtelse. Boende i ägarlägenhet har inget inflytande över vilka andra som nyttjar bostäder i huset eller om grannar använder lägenheten för att spekulera eller till annan verksamhet. Det kan förstås verka attraktivt, inte minst för den som vill investera och spekulera i bostäder. Vi ser dock flera betydande nackdelar.

Spekulationsinslaget på bostadsmarknaden kommer att öka. Andelen som har osäkra hyresförhållanden likaså. Vidare har bostadsrätts- och hyresgästföreningar varit starka deltagare i stadsutvecklingen där de ofta tvingat politiken att skärpa sina argument för nybyggnation eller annan stadsutveckling. Med fler ägarlägenheter riskerar den dynamiken att kraftigt försvagas. Avslutningsvis, Stockholm behöver fler bostäder

till överkomlig hyra. En stilla önskan är att den grönblå majoriteten skulle prioritera detta istället för att experimentera med ägarlägenheter och utförsäljningar.

Bygg fler hyresrätter

Stockholm har en blandad befolkning, men är samtidigt en socialt delad stad. I Stockholm är villaområden, flerbostadshus och industriområden ibland lokaliserade för sig som enklaver. Det finns stora skillnader i livsvillkor och fysiska barriärer eller glapp mellan stadsdelar som försvårar stadens sammanhållning.

En förutsättning för en socialt sammanhållen stad är att människor från olika stadsdelar och med olika bakgrund rör sig i samma offentliga miljöer och ser varandra i vardagen. På så sätt ökar samhörigheten och förståelsen samtidigt som segregationen i samhället motverkas.

Byggnad och investeringar påverkar hur människor rör sig och vilka de möter i sin vardag. En förutsättning för att skapa fler möten är blandade bostadsområden med både hyresrätter och bostadsrätter, flerbostadshus och småhus.

Stockholm lider av en brist på hyresrätter. Översiktsplanen visar statistik sedan år 2004. År 2018 var det första året som det färdigställdes fler hyresrätter än bostadsrätter, alla andra år har fler bostadsrätter färdigställts. Utöver att det byggts för få hyresrätter har de borgerliga varje gång de styrt staden sett till att tusentals hyresrätter ombildats, nästan uteslutande de med låg hyra och bra läge.

För att läka samman vår stad och bygga ikapp bristen på hyresrätter är det särskilt viktigt att det byggs hyresrätter i områden som idag domineras av småhus och bostadsrätter. Men istället för ta tillfället i akt är det återigen bostadsrätter som dominerar.

§ 15

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Aspudden 2:1 i Aspudden till Riksbyggen ekonomisk förening samt till Skolfastigheter i Stockholm Aktiebolag för skoländamål

Dnr E2021-01827

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Aspudden 2:1 till Riksbyggen ekonomisk förening och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för skoländamål inom fastigheten Aspudden 2:1 till Skolfastigheter i Stockholm Aktiebolag och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Avslå den del av kontorets förslag som gäller bostadsrätter.
 - 2 Återkomma med ett förslag om att bygga hyresradhus.
 - 3 Godkänna förslaget som rör skolan.
 - 4 Därutöver anföra följande:

Vänsterpartiet ställer sig positivt till kontorets förslag att utöka Aspuddens skolas skolgård genom att införliva mark som idag används av skolans elever i skolfastighetens tomträtt. Vi anser att såväl gårdarnas storlek som dess utformning är grundläggande förutsättningar för att skolorna ska kunna uppfylla sina pedagogiska uppdrag enligt läroplanen.

Vi vänder oss emellertid mot förslaget att anvisa mark till Riksbyggen för nybyggnation av 16 stycken stadsradhus som ska upplåtas med bostadsrätt. Kontoret beskriver hur bebyggelsens omfattning minskats under planprocessen, men att man tidigare planerat för 130 bostadsrätter och 130 hyresrätter i området. Det framgår inte av ärendet hur denna balans justerats, huruvida Wallenstam fortfarande är involverade, och huruvida det fortfarande är aktuellt med hyresrätter – men det framgår att Riksbyggen planerar att

bygga ytterligare stadsradhus i nära anslutning till planområdet. Mot denna bakgrund yrkar vi på att förslaget avslås, och att kontoret istället förhandlar fram ett förslag att bebygga platsen med hyresradhus, vilket är en bristvara i Stockholm. Vi vill även betona betydelsen av att värna parkleken Djur och Kul, så att den inte påverkas negativt av planerad bebyggelse.

Vi anser att det är av särskild vikt att bygga hyresrätter med överkomliga hyror i alla delar av staden. För att uppnå en större blandning bör snarare än bostadsrätter, ägarlägenheter och så kallade talangbostäder andra upplåtelseformer och boendalternativ prioriteras, exempelvis kooperativa föreningar, byggemskaper, kollektivhus och hyresradhus. Redovisad statistik visar att antalet hyresrätter i Aspudden är 48%, där merparten utgörs av smålägenheter. Större hyresrätter i form av radhus vore därför ett värdefullt komplement till det lokala bostadsbeståndet. Det skulle också vara ett sätt att återuppta och förnya ett högkvalitativt bostadsparadigm från 30—60-talet i Stockholms förorter.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Christina Wallmark (SD).

Reservation

Jonathan Metzger m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 16

Föravtal till planerad exploatering inom Axelsbergs centrum, fastighet Lokatten 1, Förgyllda Bägaren 8 m.fl. med Erkdu Axelsberg AB

Dnr E2021-01646

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner förslag till föravtal till planerad exploatering inom Axelsbergs centrum med Erkdu Axelsberg AB.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Jonathan Metzger m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vänsterpartiet ser positivt på att Axelsbergs centrum förtätas med fler verksamheter och bostäder. Det är emellertid att viktigt att bevaka att stadsdelen och dess centrum blir tillgänglig för vanligt folk genom att inte enbart bostadsrätter och dyra hyresrätter tillskapas.

Upplåtelseformerna för bostäder framgår inte av beslutsunderlaget, men vi vill poängtera att det är särskilt positivt om fler hyresbostäder med rimliga hyror som är tillgängliga även för en timvikarie, busschaufför eller ensamstående förskolelärare tillskapas i området.

Centrumbyggnader är viktiga för platsens identitet och för trivsel i området. Med ökad höjd på husen och höghuset bör skuggningsproblematiken undersökas noga. För att passa in i omgivande bebyggelse och bevara områdets karaktär bör höghuset minskas med några våningar.

§ 17**Markanvisning för seniorbostäder inom del av fastigheten Västertorp 1:1 i Västertorp till Botrygg Förvaltningsfastigheter AB. Inriktningsbeslut**

Dnr E2021-01725

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för seniorbostäder inom del av fastigheten Västertorp 1:1 till Botrygg Förvaltningsfastigheter AB och ger kontoret i uppdrag att

träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 2,1 mnkr (inriktningsbeslut).
- 3 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 18

Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten Sätra 2:1 i Sätra till AB Stockholmshem

Dnr E2021-01724

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheten Sätra 2:1 till AB Stockholmshem och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger

m.fl. (V) föreslår (se beslutet).

- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

Det saknas illustrationer och beskrivningar av hur den nya bebyggelsen avses utformas varför det inte går att fatta beslut vid detta sammanträde. Med tanke på stadsmiljöns generella utformning i denna typ av stadsdel är det viktigt att tillkommande bebyggelse skapar en trevligare och tryggare byggd miljö och gärna med fler upplåtelseformer och byggnadstyper. Den valda platsen kan vara mer lämplig för komplettering med lägre bebyggelse. Även i detta fall gäller att det vore att föredra att planförslag tas fram utifrån en större helhetsbild där en inventering av möjliga bebyggelsetillskott görs för att säkra att kompletteringar blir värdeskapande och även välkomnas av dagens boende.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 19

Tilläggsmarkanvisning för bostäder inom fastigheten Skärholmen 2:1 i Vårberg till ByggVesta AB

Dnr E2021-01835

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Skärholmen 2:1 i Vårberg till ByggVesta AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 20**Markanvisning för bostäder inom fastigheterna Djursätra 3, Högsätra 10 och Sätra 2:1 i Sätra till GreenDoor Sätra AB**

Dnr E2018-01916

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheterna Djursätra 3, Högsätra 10 och Sätra 2:1 i Sätra till GreenDoor Sätra AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

Sverigedemokraterna har inget emot en exploatering av området. Arkitekturen som presenteras har dock mycket övrigt att önska och den borde omarbetas.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 21**Markanvisning för kulturändamål inom fastigheten Kummelholmen 2 i Skärholmen till Kummelholmen AB**

Dnr E2020-03007

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för kulturändamål inom fastigheten Kummelholmen 2 till Kummelholmen AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden ger en tidig markreservation inom fastigheten Kummelholmen 2 till Kummelholmen AB.
- 3 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag

§ 22**Årstaskogen – Årsta holmar naturreservat, samråd om utvidgning**

Dnr E2021-00677

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar för egen del att uppdra åt exploateringskontoret att skicka förslag till utvidgning av

Årstaskogen - Årsta holmar naturreservat på samråd till länsstyrelsen samt berörda nämnder och sakägare.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, stadsbyggnadskontorets och miljöförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande från den 12 mars 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Att återremittera ärendet för omarbetning.
 - 2 Att avslå kontorets förslag, samt att därutöver anföra följande:

På ett generellt plan är det lämpligt att samplanera naturmark och mark för ny bebyggelse för att säkra utrymme för bostadsbyggande, infrastruktur, bostadsnära rekreation och naturupplevelser. I vissa fall kan det vara bättre att planlägga bostadsnära naturmark som ”parkmark” än som ”naturreservat”, eftersom detta kan öppna upp för en mer aktiv användning för rekreation. I planeringskretsar används ibland uttrycket: ”En kaj mot det gröna”. Detta innebär att ny exploatering med måttlig skala eller anläggningar för rekreation, odling etc, kan uppföras i gränsen mot naturmark, Det kan skapa en mer tillgänglig och offentlig gräns mot det gröna, med väl utformade entréer där den bebyggelsenära naturmarken detaljplaneras för rekreation, lokal odling, lekplatser, utegym och andra bostadsanknutna verksamheter. Det kan stärka den gröna strukturen och skapa trevliga bostadsmiljöer i samspel med naturen.

Att som i detta fall inrätta ett naturreservat i direkt anslutning till existerande bebyggelse kan ses som ett utslag av restriktionsplanering där bebyggelse respektive naturmark ses som motsatta intressen, som i viss mån står i konflikt med varandra. Vi förordar i denna typ av situationer ett bredare perspektiv där en väl fungerande helhet består av kombinationen natur och bebyggelse. Det skulle vara fullt möjligt att i detta område skapa en mer rik helhet, med både ny naturnära bebyggelse och kraftigt förstärkta natur- och

rekreationsvärden. Området bör därför detaljplaneras med mer bostäder i en måttlig skala väl anpassad till befintliga bostäder, struktur, topografi och lokalgator. Området skulle med denna inriktning kunna ge värdefulla tillskott till Stockholms högst satta bostadsmål, med en barnvänlig närmiljö och bevarade naturvärden.

Vi yrkar därför på återremiss efter det redan planerade samrådet, och därefter på inledande av ett förnyat planarbete, där ett begränsat antal nya bostäder och gärna förskolor samordnas med åtgärder som förstärker möjligheterna till rekreation och naturupplevelser då den hållbara staden kombinerar urbana och gröna värden.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer resterande förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss och avslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det har varit mycket viktigt för Socialdemokraterna att Årstaskogen blir ett naturreservat för att skydda och utveckla parken till ett stadsnära naturområde för friluftsliv och rekreation med höga upplevelsevärden. Inte minst har det varit viktigt att öka tillgängligheten och göra att fler stockholmare får njuta av denna mycket vackra miljö.

Den utformning av parken som beslutades år 2017 innebar en total utökning av reservatet jämfört med tidigare förslag och möjliggjorde samtidigt en byggnation av ca 600 bostäder i närområdet. En stor majoritet i kommunfullmäktige stod bakom beslutet trots att både Moderaterna och Kristdemokraterna i praktiken ville exploatera hela parken, de

förstnämnda med hela 2 000 bostäder i de mest värdefulla delarna av parken.

Alla realistiska och möjliga bostäder i anslutning till reservatet har nu i samband med valet år 2018 förhandlats bort tillsammans med andra stora bostadsprojekt, bland annat i Spångadalen och Årstafältet. Det senare genom beslutet att behålla ca 3 hektar stor golfanläggning, med 800 meter långt och upp till 30 meter högt staket, vilket hotar hundratals bostäder och blir en barriär i parken.

Det är och var uppseendeväckande att just dessa projekt som inte gagnar Stockholms anseende och förmåga att ta långsiktigt ansvar för både högt bostadsbyggande och ansvarsfull parkutveckling drevs igenom av ett av fullmäktiges minsta partier. Det har funnits en praxis att efter genomförda val inte riva upp detaljplaner och liknande beslut där tydliga majoriteter godkänt dessa i kommunfullmäktige. Så blev inte fallet med kohandeln efter valet år 2018, vilket vi beklagar.

§ 23

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Tisaren 1, Årsta 1:3 och del av Årsta 1:1 i Årsta till SKB, Stockholms kooperativa bostadsförening

Dnr E2021-01601

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheterna Tisaren 1, Årsta 1:3 och del av Årsta 1:1 till Stockholms kooperativa bostadsförening och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Förslaget innebär ett välbehövligt tillskott av bostäder i stadsdelen. Det ligger i ett attraktivt och bra kollektivtrafikläge med nära anslutning till busshållplats och tvärbana. Vi ser även positivt på att projektet innebär en förtätning av redan existerande bebyggelse och använder redan hårdgjord yta.

Den nya bebyggelsen föreslås vara invid en viktig entré till det utvidgade naturreservatet i Årstaskogen och är således i en miljö med många naturvärden. Dessutom är bebyggelsen i kv. Orrhammaren grönklassad och betydelsefull ur historisk och miljömässig synpunkt. Det är av vikt att projektet beaktar detta kvarter såväl som närheten till Årstaskogen. Då det handlar om ett område av Årsta med höga naturvärden är det mycket viktigt att all form av ny bebyggelse utförs på ett smart sätt och inte påverkar närliggande reservat, eller riskerar innebära en vidare exploatering av området närmare gränsen än såhär. Det planerade bygget är beläget utanför reservatgränsen men vi förutsätter att gränsen fortsatt respekteras och att förslaget inte kommer att innebära intrång eller påverkan i naturreservatet. Utöver detta vill vi framhålla vikten av att åtgärder för kompensation av ianspråktagen grönyta utreds under planprocessen, samt att grönstruktur och spridningssamband bland kvarteren bevaras.

Christina Wallmark (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det vore värdefullt om en översyn av möjliga ytor för ny bebyggelse gjordes i en större del av stadsdelen. Att enbart studera två mindre markområden inför ny bebyggelse framstår som närsynt. Tillägg och förtätningar bör göras där det nya i något avseende förbättrar och förskönar platsen. Det kan eventuellt finns andra platser i stadsdelen som bättre lämpar sig för förtätning. En större översyn med framtagande av olika förslag till kompletteringar vore även lämplig ur samråds- och demokratiperspektiv.

Ersättaryttrande

Torsten Lindström (KD) instämmer i särskilt uttalande från

ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 24

Markanvisning för bostäder inom del av fastigheterna Kolryssen 1, Kolbottnen 1 samt del av Älvsjö 1:1 i Hagsätra till Ikano Bostadsutveckling AB och Ikano Bostad Hagsätra AB

Dnr E2021-01800

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheterna Kolryssen 1, Kolbottnen 1 och Älvsjö 1:1 till Ikano Bostadsutveckling AB och Ikano Bostad Hagsätra AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

Som framgår av tjänsteskrivelsen är platserna för föreslagen ny bebyggelse definierade genom bolagets redan ägda fastigheter. Det framgår också av tjänsteskrivelse att ett arbete med områdesplanering för stadsdelarna redan pågår. Ett syfte med ett sådant arbete är att skapa en väl genomtänkt helhet. I detta ingår att välja lämpliga platser för förtätning som bidrar till en värdeskapande ny bebyggelse. De valda tomterna ligger i direkt anslutning till befintlig bebyggelse vilket innebär att dagens boende direkt kommer att påverkas av föreslagna nya

byggnader.

Det är lämpligt att en strukturplan eller liknande som visar var och hur ny bebyggelse kan skapa en god helhetsmiljö delges innan ett förslag till förtätningar presenteras. Detta innebär att denna markanvisnings mer slumpmässiga val av mark för förtätning, som enbart utgår från sökandes befintliga innehav, bör stå tillbaka för en god helhetslösning. Det kan även finnas risk för negativa reaktioner från boende mot inledd planering om tidiga tillskott hamnar alltför nära befintliga bostäder. Det framgår av kartor i tjänsteskrivelsen att området har gott om möjligheter till goda platser för värdeskapande tillskott. Dessa möjligheter bör utnyttjas. På sikt har samrådsprocessen och därmed tidsplanen för en hög takt i bostadsbyggandet har allt att vinna på ett samlat grepp istället för enstaka frimärksplaner.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag

§ 25

**Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten
Fackverket 1 och Örby 4:1 i Högdalen till Fackverket AB**
Dnr E2020-04051

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheten Fackverket 1 och Örby 4:1 till Fackverket AB, och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

Platsen är väl vald för kompletterande bebyggelse vilken kan ge en mer ombonad och trygg gårdstruktur. Dock bör en översyn göras vad gäller utformningen av gatan Sjösabrinken. Denna lokalgata kan möjligen ges en annan dragning för att ge plats för en ny byggnad med större utbredning vilket skulle ge både en större och mer sammanhållen inre grön gård. Illustrerad gavel mot befintliga bostäder bör även den ses över eftersom den ligger mycket nära dagens bostäder vilket kan komma att ge kritik vid samråd. Ny byggnation bör i regel utformas för att förbättra situationen på platsen.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 26**Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten
Enskede Gård 1:1 i Enskede Gård till Sveafastigheter
Bostad AB. Inriktningsbeslut**

Dnr E2020-02346

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheten Enskede Gård 1:1 till Sveafastigheter Bostad AB

och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 2,6 mnkr (inriktningsbeslut).
- 3 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

Planförslaget är undermåligt och saknar all urban ambition. Förslaget bör därför bearbetas med en ambition om att tillskapa en bättre sammanhållen helhet och med en bullerskyddad inre gård med barnperspektivet i beaktande. Platsen lämpar sig också för en högre exploateringsgrad. En sammanhållen bebyggelse i kvartersform kan bidra till att både skapa en mer skyddad boendemiljö med en skyddad inre gårdsmiljö och högre grad av stadsmässighet. Förutsättningarna för att bedriva affärsverksamhet i husens bottenvåningar ökar med en högre exploateringsgrad och därmed ökar också servicen till de boende. Innan beslut tas i detta ärende bör minst två olika planförslag tas fram för presentation i nämnden.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Jonathan Metzger m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vänsterpartiet ser positivt på förslaget att staden upplåter mark för bostadsbebyggelse om cirka 62 seniorbostäder på den norra delen av torget vid Sockenplan i stadsdelen Enskede Gård. Planerna ligger även i linje med den förtätning av området som aviseras i ÖP 2018. Vi vill dock framhålla att placeringen av denna specifika markanvisning är utmanande, då delar av den anvisade marken ligger dikt an mot en tunnelbaneviadukt. I planprocessen kommer det att krävas tidiga och noggranna utredningar om eventuell bullerproblematik i de tillkommande bostäderna. Detta är särskilt av vikt i ljuset av den allvarliga bullerproblematik som har uppstått i nyligen färdigställda bostadsområden med liknande placering invid spårområden i närområdet, exempelvis invid tvärbanan vid Linde station.

§ 27**Markanvisning för studentbostäder inom fastigheterna Klokryparen 6 och del av Hammarbyhöjden 1:1 i Hammarbyhöjden till Stiftelsen Stockholms studentbostäder**

Dnr E2019-03847

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för studentbostäder inom fastigheterna Klokryparen 6 och del av Hammarbyhöjden 1:1 till Stiftelsen Stockholms studentbostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger

m.fl. (V) föreslår (se beslutet).

- 2) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

Ett alternativ med ett större antal nya bostäder bör tas fram, med en mer platsanpassad utformning, volym och arkitektur. Föreliggande förslag tillför få nya kvaliteter i stadsdelen förutom ett antal nya bostäder och skapar ingen väl fungerande helhet. De gröna kvaliteterna bör vara vägledande, liksom anpassning till omgivningens skala och färgsättning. Väl fungerande uterum bör tillskapas, vilket saknas i det liggande förslaget.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V).

Reservation

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag

§ 28

Markanvisning för bostäder och förskola inom del av fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 och Stadssekreteraren 1 i Bagarmossen till Bergsundet projekt nr 4 AB respektive Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB

Dnr E2021-01790

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för seniorbostäder inom fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 till Bergsundet projekt nr 4 AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskoleändmål inom fastigheten Stadssekreteraren 1 och Skarpnäcks gård 1:1 till Skolfastigheter i Stockholm AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 3 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag

Särskilt uttalande

Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser positivt på att pröva platsen för byggnation av seniorbostäder och förskola. Vi konstaterar att exploateringskontoret anför att konsekvenserna av föreslagen exploatering behöver studeras och projektet behöver säkerställa trygghetsfrågorna längs gång- och cykelstråket. Det är bra, och vi vill i sammanhanget understryka vikten av att gångstråket bevaras.

Vad gäller den föreslagna markanvisningen för seniorbostäder så ser vi gärna att exploateringen genomförs så nära befintligt gatunät som möjligt för att minska investeringskostnaden i ny infrastruktur. En samverkan med angränsande fastighet bör även prövas för att se om det går att nyttja befintlig markparkering i projektet.

Christina Wallmark (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna undrar hur det kommer sig att nämndens ledamöter inte har givits möjlighet att ta del av och att ta ställning till de totalt 6 aktörer som ansökt om markanvisning. Vi anser också att det inte är förenligt med den demokratiska beslutsprocessen att beslutande politiska företrädare inte har getts möjlighet att ta ställning till alternativa förslag till bebyggelse.

Ersättaryttrande

Torsten Lindström (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 29

Yttrande över kompletterande samrådsunderlag enligt 6 kap miljöbalken avseende 400 kV- markkabel vid passage Barkarby (del av transmissionsprojekt Överby-Beckomberga). Anmälan av svar på remiss

Dnr E2021-01825

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan av remissvar och lägger ärendet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 30

Överenskommelse om exploatering med försäljning för bostäder inom del av fastigheten Solhem 16:1 med SSM Spånga Fast AB

Dnr E2017-00679

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner försäljning av mark inom del av fastigheten Solhem 16:1 till SSM Spånga Fast AB med en försäljningsinkomst om cirka 35,4 mnkr och ger kontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 maj 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 31**Slutredovisning av ombyggnad av dagvattenledning till Svindersvik**

Dnr E2021-00180

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner slutredovisningen av ombyggnad av dagvattenledning i Svindersvik inom fastigheten Södra Hammarbyhamnen 1:37 m.fl. i Södra Hammarbyhamnen med Stockholm Vatten AB m.fl.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 maj 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 32**Scen i Gasklocka 2, fastigheten Gasklockorna 2, i Hjorthagen, Norra Djurgårdsstaden samt genomförandeavtal rörande lokal för kultur- och evenemangsverksamhet. Genomförandebeslut**

Dnr E2020-04009

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del genomförandet av scen i Gasklocka 2 omfattande investeringsutgifter om 1 053 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner

genomförandet och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att genomföra projektet samt träffa genomförandeavtal med tillhörande hyresavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Jonathan Metzger m.fl. (V) föreslår att nämnden avslår kontorets förslag, samt anför därutöver följande:

Norra Djurgårdsstaden är ett av Europas mest omfattande stadsutvecklingsområden med 12 000 nya bostäder och 35 000 nya arbetsplatser. Det bevarade Gasverket kan bli ett levande besöksmål med spännande miljö och kultur samt ge mervärden för såväl nuvarande som kommande Hjorthagsbor. Aktörer, byggherrar och boende har förväntningar på att Gasverket ska bli områdets nya stadsdelscentrum med handel och kulturverksamheter. Den nya stadsdelen har en utpekad hållbarhetsprofil, men det står allt mer klart att social hållbarhet inte har givits tillräcklig tyngd i planeringen. I det fortsatta arbetet måste betydligt fler hyresrätter med överkomliga hyror prioriteras i samband med resterande markanvisningar, för att därigenom stärka den sociala hållbarheten. I annat fall blir området alltför homogent sett till inkomst och social bakgrund och stora delar av befolkningen kommer aldrig att ha råd att betala de skyhöga hyrorna i området.

När staden tidigare utrett att göra Gasklocka 2 till scen, som målpunkt i området, har slutsatsen varit att det inte är ekonomiskt genomförbart att staden är både fastighetsägare och verksamhetsutövare. Nu vill majoriteten binda upp staden vid en miljardinvestering som fastighetsägare samtidigt som man säger sig inte kunna bygga tillräckligt med hyresrätter på grund av att intäkter av markförsäljningar behövs för att få projektet att gå runt. I det första beslutsunderlaget framgick det inte heller att det fanns en potentiell framtida hyresgäst från den privata marknaden. Kommunfullmäktige skulle då alltså besluta om en miljardinvestering i en fastighet utan att veta om det ens fanns någon som kunde tänka sig att hyra in sig. Efter en återremiss framkom att det tillkommit ett

intensionsavtal med en extern aktör som verksamhetsutövare, vars verksamhet antagligen till stor del riktar sig till turister.

Vi står fast vid att staden måste hitta både den framtida fastighetsägaren och den framtida hyresgästen på den privata marknaden, så att stadens utgifter för projektet hålls nere, och att det istället skapas ett större utrymme för att satsa på ytterstaden. Det är oacceptabelt både stadsutvecklingspolitiskt och kulturpolitiskt att staden ska göra en miljardinvestering i en scen i Gasklocka 2 som dessutom inte ger positiv resultatpåverkan förrän år 2037. Därtill är det oförsvarligt att majoriteten gör ett så stort ekonomiskt åtagande under så lång tid framöver samtidigt som man säger nej till en fullständig nödvändig utveckling av Asplundshuset på Sveavägen (stadsbiblioteket) av just den anledningen att det skulle innebära ett för stort ekonomiskt åtagande under lång tid framöver. Dessutom finns ett större behov av investeringar i kultur och scener i till exempel Järva och Hagsätra, och investeringar måste därför spridas över staden om vi ska kunna skapa en socialt hållbar stad.

Det säger mycket om den här majoritetens inställning till staden att man lägger en enorm summa på en fastighet i Norra Djurgårdsstaden samtidigt som stora nedprioriteringar görs i stadens andra verksamheter och i planerade investeringar. De grönbå går fram med förlustprojekt i Norra Djurgårdsstaden och på Östermalm, men är inte beredda att göra det i Skärholmen eller på Järva. Nedskärningar i förskolan, i projektet Fokus Skärholmen och nedskärningar i biblioteken får således betala för en kulturscen i Norra Djurgårdsstaden. De signaler detta ger till stockholmarna är att vi inte lever i en jämlik stad.

3) Christina Wallmark (SD) föreslår att nämnden beslutar att:

- 1 Att återremittera ärendet för vidare utredning.
- 2 Att avslå kontorets förslag till beslut., samt att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att underlaget till föreslag till beslut utelämnar ett antal viktiga frågor.

- Finns det alternativa nivåer vad gäller utrustning och innehåll i Gasklocka 2?
- Är det gynnsamt att i detta läge låsa sig vid en viss hyresgäst?
- Hur kommer entreprenadavtal att skrivas?

- Vilka garantier eller försäkringar finns för att dagens kostnadsuppskattning inte ska överskridas, så som var fallet med tillbyggnaden till Liljevalchs konsthall?
- Hur ser kalkylen vad gäller intäkter ut?
- Vilka referensprojekt och verksamheter har projektet benchmarkats mot?
- Vilka garantier vad gäller kostnadstäckning i fall av negativt driftresultat har staden eventuellt ställt upp med?

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S).

Reservation

Jonathan Metzger m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Christina Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Norra Djurgårdsstaden är ett av Europas mest omfattande stadsutvecklingsområden med 12 000 nya bostäder och 35 000 nya arbetsplatser. Det är viktigt med målpunkter som stärker Norra Djurgårdsstaden som besöksmål. Det bevarade Gasverket kan bli ett levande besöksmål med spännande miljö och kultur, samt ge mervärden för såväl nuvarande som kommande Hjorthagsbor. Aktörer, byggherrar och boende har förväntningar på att Gasverket ska bli områdets nya stadsdelscentrum med handel och kulturverksamheter.

När staden tidigare utrett att göra Gasklocka 2 till en scen har slutsatsen varit att det inte är ekonomiskt genomförbart att staden är både fastighetsägare och verksamhetsutövare. Sedan dess har den grönbå majoriteten ändrat inriktning. Istället för att hitta en ekonomiskt försvarbar väg framåt har de beslutat att binda upp staden vid en miljardinvestering som

fastighetsägare. I det första beslutsunderlaget framgick det inte någonstans att det fanns en potentiell framtida hyresgäst från den privata marknaden. Kommunfullmäktige skulle då alltså besluta om en miljardinvestering i en fastighet utan att veta om det ens fanns någon som kunde tänka sig att hyra in sig. Efter en återremiss framkom att det tillkommit ett intentionsavtal med en extern aktör. Således skulle staden fortfarande vara fastighetsägare, men inte verksamhetsutövare.

Läget nu är att det ska göras en miljardinvestering i en fastighet, istället för att sälja den till en fastighetsägare på den privata marknaden. Det är anmärkningsvärt att de grönbå är beredda att lägga en enorm summa på en fastighet i Norra Djurgårdsstaden samtidigt som de gör stora nedprioriteringar i stadens andra verksamheter och planerade investeringar. I ärendet kan vi dessutom läsa att staden kommer att behöva subventionera scenen åtminstone till år 2037. Det är symptomatiskt för den här majoriteten att gå fram med förlustprojekt i Norra Djurgårdsstaden och på Östermalm, men inte i Skärholmen eller på Järva. Vi menar att det inte är acceptabelt att nedskärningar i förskolan, nedskärningar i projektet Fokus Skärholmen och nedskärningar i biblioteken får betala för en kulturscen i Norra Djurgårdsstaden.

§ 33

Tilläggsavtal till Tidig markreservation för Nobel Center vid Slussen inom fastigheten Södermalm 7:87 i stadsdelen Södermalm till Nobelhuset AB

Dnr E2020-00445

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner förlängning av Tidig markreservation för Nobel Center vid Slussen och ger kontoret i uppdrag att, i enlighet med kontorets utlåtande, teckna tilläggsavtal till avtal om tidig markreservation.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är glädjande att Nobelcenter till slut anvisats en plats. Det kommer att bli ett mycket attraktivt besöksmål med över 600 000 besök per år. Utställningar, vetenskapliga aktiviteter och spännande skolprogram kommer att möjliggöras med en lokalisering nära till tunnelbana, buss och sjötrafik. Vi socialdemokrater har konsekvent talat för värdet av etablerandet av Nobelcenter i Stockholms stad. Vi beklagar dock att processen har medfört stora merkostnader för staden och stockholmarna.

På Blasieholmen hade en plats sparats särskilt för en märkesbyggnad och Nobelcenter skulle passa mycket bra på platsen. I kommunfullmäktige fanns en stor majoritet som stod bakom beslutet och det var under Moderaternas ledning som staden i december 2011 tecknade en avsiktsförklaring med Nobelstiftelsen om att verka för ett Nobelcenter just på Blasieholmen.

Efter valet år 2018 förhandlade Moderaterna dock bort Blasieholmen som plats för Nobelcenter. Anledningen var dels att Moderaterna internt inte klarade av att stå upp för projektet efter att en mycket resursstark granne på Blasieholmen bedrivit en stor opinionsbildningskampanj, och dels att strävan efter att styra staden var viktigare än projektet och de fördyringar det skulle kosta stockholmarna. Detta trots att de tidigare både lovat och beslutat att stå bakom projektet.

Ur demokratisk och ekonomisk synvinkel är det allvarligt att projektet med Nobelcenter stoppades på det sätt som skedde. Vi kan nu dra följande slutsatser om resultatet från majoritetens agerande.

- Stiftelsen Nobelcenter förlorade cirka 100 miljoner kronor i förgävesprojektering.
- Staden förlorade cirka 20 miljoner kronor i förgävesprojektering.

- Stadens kostnader för att förlägga Nobelcenter vid Slussen är cirka 635 miljoner kronor (tunnelbygge och grundläggning), att jämföra med stadens kostnader för att förlägga centret vid Blasieholmen (främst förlorade parkeringsintäkter) på cirka 227 miljoner kronor. Vissa av kostnaderna vid Slussen hade uppstått oavsett vem som fått tomten, men det är högst sannolikt att det presenterade förslaget har ökat kostnaderna.
- Intäkterna för Nobelcenters tomträtt blir cirka 250 miljoner kronor vid Slussen, och hade blivit ca 160 miljoner kronor vid Blasieholmen. Mellanskillnaden innebär en intäktsökning på 90 miljoner kronor.
- Att marken inte längre kommer att säljas till Atrium Ljungberg innebär en utebliven försäljningsinkomst på 481 miljoner kronor.

Sammantaget har den moderatledda majoritetens agerande med en framtvängd flytt av Nobelcenter kostat Stiftelsen Nobelcenter 100 miljoner kronor och Stockholms stad ungefär en halv miljard kronor. Den stora intäkt som gått förlorad när marken inte längre kommer att säljas innebär också att staden kommer att behöva lånefinansiera Slussenprojektet ytterligare. Det är anmärkningsvärt i relation till hur majoriteten agerat i andra angelägna investeringar som till exempel den länge diskuterade upprustningen av stadsbiblioteket. Detta är mycket beklagligt.

Att stockholmarna, till följd av Moderaternas maktspel, får betala en halv miljard kronor i merkostnader är en historiskt dålig affär för Stockholm.

Christina Wallmark (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

En placering av Nobel Center är ett viktigt beslut, och Sverigedemokraterna anser att Slussen är en plats som är illa rustad för en anläggning av Nobel. Entrés typ. Vi menar också att det, som i andra viktigare projekt, är till fördel för såväl etablerare som byggare som politiska företrädare och staden att arbeta med alternativ. Vi menar att det ur detta perspektiv är lämpligt att förlänga nuvarande markreservation för att hålla denna möjlighet öppen. Det är på samma sätt lämpligt att i den fortsatta beslutsprocessen låta även andra lokaliseringar presenteras och diskuteras. Det är väl känt att en aktör som har flera olika alternativa lösningar på utförande av ett projekt får en starkare förhandlingsposition än en aktör som redan från början har låst sig vid en enda önskvärd lösning. Det är även av största vikt att staden öppet redovisar

de kostnader kopplade till Nobel Center som staden är villig respektive icke villig att stå för inklusive frågor om markupplåtelse, anslutningar och infrastruktur.

§ 34

Betänkande Havet och människan (SOU 2020:83). Anmälan av svar på remiss

Dnr E2021-00833

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan av svar på remiss.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 april 2021.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 35

Ansökan om statliga medel för efterbehandling av förorenade områden inom delar av fastigheten Hässelby Villastad 36:1 i Riddersvik

Dnr E2021-01888

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner att staden, genom exploateringskontoret, ansöker om 83 mnkr i statliga bidrag för åtgärdsförberedande undersökningar och genomförande av saneringsåtgärder av förorenade områden, inklusive återställning, inom delar av fastigheten Hässelby Villastad 36:1.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner genomförande av garantiskötsel omfattande investeringsutgifter om 2 mnkr.

- 3 Exploateringsnämnden godkänner att staden åtar sig huvudmannaskap för saneringsåtgärderna under förutsättning att bidrag beviljas.
- 4 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 maj 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 36**Promemorian Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet (M2021/00596). Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2021-01177

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan av svar på remiss.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 maj 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Vid protokollet

Timmie Aspelin